

LAKIALOITE 22/2010 vp

Laki tuloverolain 92 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa esitetään lisättäväksi omaishoidon tuki tuloverolain (1535/1992) 92 §:ssä säädettyjen verovapaiden sosiaalietujen joukkoon.

PERUSTELUT

Terveysten ja hyvinvointilaitoksen (THL) tutkimuksen mukaan Suomessa on noin 300 000 omaishoitajaa, joista omaishoitolain mukaisen kunnallisen omaishoidon tuen piirissä vain noin 30 000. Omaishoitajat tekevät hoitotyötä pääasiassa ansiotyön sijasta. Lähes 60 prosenttia omaishoidon tukea saavista hoitajista on eläkkeellä, noin 25 prosenttia työssä ja loput joko työttöminä tai virkavapaalla.

Väestön ikääntymisestä johtuva hoidon ja hoivan tarpeen kasvu kohdentuu herkästi omaisiin. Hoidettavista enemmistö on yli 65-vuotiaita. Lähes puolet hoidettavista tarvitsee apua vanhuuden vuoksi. Omaishoito ei kuitenkaan ole pelkästään vanhuskysymys, sillä omaishoitotilanteet ovat hyvin moninaisia käsittäen esimerkiksi työikäisiä mielenterveyskuntoutujien omaishoitajia sekä erityislasten ja nuorten vanhempia. Esimerkiksi vammaisia lapsia ei käytännössä enää sijoiteta laitoksiin, ja tällöin monille nuorille vanhemmille omaishoitajan rooliin siirtyminen on suuri haaste. Vaikka kyse on määrällisesti pienemmästä joukosta, on omaishoidon kesto näissä tapauksissa usein hyvin pitkä. Omaishoidossa olevista hoidettavista hyvin monet tarvitsevat runsaasti apua ympäri vuorokauden. Omaishoidon piirissä kaikkiaan olevista henkilöistä noin 60 000:n on arvioitu olevan pysyvästi tai ajoittain laitoshoitokuntoisia.

Kaikista viime vuosien parannuksista huolimatta omaishoidolle ei anneta sitä arvoa, mikä sille kuuluu. Kunnat tukevat nihkeästi omaisia, joista monet ovat uhranneet työnsä ja vapaa-aikansa taatakseen läheiselleen mahdollisuuden olla laitoshoidon sijaan kotona.

Omaishoidon tuen hoitopalkkion vähimmäismäärä on ollut 1.1.2010 lukien 347,41 euroa kuukaudessa. Hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen aikana maksettava hoitopalkkio on vähintään 694,83 euroa kuukaudessa. Hoitopalkkio on viime vuosina jonkin verran noussut, mutta korvaukset ovat edelleen pieniä hoidon sitovuuteen nähden.

Stakes arvioi, että ilman omaishoitajia laitoshoidossa olisi noin 11 600 ihmistä nykyistä enemmän. Heidän hoitonsa maksaisi arviolta

533 miljoonaa euroa. Siihen nähden vuosittain hoitopalkkioina maksetut noin 84,9 miljoonaa euroa merkitsevät kunnille melkoista säästöä.

Omaishoidon tuki määritellään edelleen työtuloksi ja sitä verotetaan kohtuuttomasti. Tämä on epäkohta, jonka poistamisella autettaisiin omaishoitajien arkea merkittävästi. Olisi välttämätöntä, että omaishoidon erityisluonne otettaisiin verotuksessa huomioon ja omaishoidon tuki

olisi siten verovapaa ansiotulo, kuten esimerkiksi opintotuki on. Omaishoitajan työ tuottaa sekä kunnalle että valtiolle huomattavia säästöjä, ja se tulisi huomioida myös omaishoitajan verotuksessa.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

tuloverolain 92 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 92 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1360/2002, 1273/2004, 528/2005, 770/2005, 1128/2005 ja 946/2008, uusi 26 kohta seuraavasti:

92 §

Verovapaat sosiaalietuudet

Veronalaista tuloa eivät ole:

— — — — —

26) omaishoidon tuesta annetun lain (937/2005) mukainen omaishoitajalle maksettava hoitopalkkio.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta
20 .

Helsingissä 20 päivänä huhtikuuta 2010

Leena Rauhala /kd